

PROFESSIONAL TA'LIM TIZIMIDA CHET TILLARINING AHAMIYATI.

**Tojiboyeva Dilfuza
Shuhratovna**

*Baliqchi tumani 2-son politexnikumi
ingliz tili fani o'qituvchisi*

Annotatsiya

O'zaro bog'liqlik kuchayib borayotgan dunyoda xorijiy tillarni bilish global professional landshaftning murakkabliklarida harakat qiladigan shaxslar uchun muhim mahorat sifatida paydo bo'ldi. Ushbu maqola kasbiy sohada chet tilini o'qitishning ahamiyatini o'rganadi, uning bandlikni oshirish, madaniyatlararo tushunishni rivojlantirish va kognitiv rivojlanishni rag'batlantirishdagi ko'p qirrali afzalliklarini ta'kidlaydi. Tilni o'zlashtirish va martaba ko'tarilish o'rtasidagi simbiotik aloqani o'rganish orqali ushbu tadqiqot chet tillarini butun dunyo bo'ylab kasbiy ta'lim tizimlarining asosiy o'quv dasturiga integratsiyalashuvini targ'ib qiladi.

Kalit so'zlar:

chet tillari, kasbiy ta'lim, global kompetentsiya, bandlik, madaniyatlararo tushunish

Kirish:

Zamonaviy jamiyatning globallashtirish tabiati kasbiy sohaning dinamikasini inqilob qildi, bu esa ishchi kuchida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan malakalar to'plamidagi paradigmani o'zgartirishni talab qildi. Shu nuqtai nazardan, chet tillarini bilish nafaqat ish qobiliyatini oshiradi, balki turli madaniyatlar va istiqbollarni chuqurroq tushunishga yordam beradigan asosiy mahorat sifatida paydo bo'ldi. Ko'p tillarda samarali muloqot qilish qobiliyati endi oddiy bo'lmay, balki raqobatbardosh global bozorda muvaffaqiyat qozonishga intilayotgan shaxslar uchun zaruriy shartdir. Ushbu maqola chet tilini o'qitishning kasbiy rivojlanishdagi muhim rolini yoritib beradi va uning shaxslar va tashkilotlarga o'zgartiruvchi ta'sirini ta'kidlaydi.

Kasbiy ta'limda xorijiy tillarning ahamiyati.

1. Bandlikni oshirish.

Bugungi giper-alloqa dunyosida korxonalar tobora ko'proq global miqyosda faoliyat yuritmoqda, bu esa ko'p tilli malakaga ega bo'lgan xodimlarni talab qilmoqda. Chet tillarni bilish xalqaro tashkilotlar, transmilliy korporatsiyalar va diplomatik vakolatxonalarda ko'plab ish imkoniyatlarini ochib beradi. Ish beruvchilar ko'pincha til bilimiga ega nomzodlarni birinchi o'ringa qo'yadilar, chunki ular mijozlar, hamkorlar va manfaatdor tomonlar bilan chegaralar orqali muloqotni osonlashtirish orqali tashkilotga qo'shimcha qiymat keltiradi. Bundan tashqari, tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki,

ikki tilli shaxslar ko'proq maosh olishadi va o'z tashkilotlarida ko'proq lavozimga ko'tarilishadi, bu esa kasbiy sohada tilni bilishning iqtisodiy afzalliklarini ta'kidlaydi.

2. Madaniyatlararo tushunishni rivojlantirish.

Til madaniy almashuv uchun vosita bo'lib xizmat qiladi, bu odamlarga til to'siqlarini engib o'tishga va turli xil odamlar bilan mazmunli muloqot qilishga imkon beradi. Chet tillarini bilish nafaqat samarali muloqotni osonlashtiradi, balki turli madaniyatlarga nisbatan hamdardlik, hurmat va minnatdorchilikni rivojlantiradi. Chet tilini o'rganish bilan shug'ullanib, shaxslar boshqa jamiyatlarning urf-odatlarini, urf-odatlarini va dunyoqarashlari haqida tushunchaga ega bo'ladilar va shu orqali ularning dunyoqarashini kengaytiradilar va madaniyatlararo kompetentsiyani rivojlantiradilar. Bu madaniy epchillik hamkorlik va aloqa geografik chegaralar bo'ylab tarqaladigan globallashtirish ish joyida bebahodir.

Tilni bilish orqali madaniyatlararo tushunishni rivojlantirish.

Tilni bilish shunchaki lug'at va grammatikani o'zlashtirishdan iborat emas; bu turli madaniyatlarning nozik tomonlarini tushunish, hamdardlik, hurmat va xilma-xillikni qadrlashni tarbiyalash uchun eshikdir. Chet tillarni o'rganish bilan shug'ullanib, shaxslar boshqa jamiyatlarning urf-odatlarini, urf-odatlarini va dunyoqarashlari haqida chuqur tushunchalar berib, til chegaralaridan oshib ketadigan kashfiyotlar safariga o'tlanadilar.

2.1. Madaniy immersion va empatiya:

Chet tilini o'rganishning eng chuqur afzalliklaridan biri bu tilning madaniy nuanslariga singib ketish qobiliyatidir. Til madaniyat bilan chuqur bog'langan bo'lib, u jamiyatning qadriyatlari, e'tiqodlari va tarixini aks ettiradi. Tilni o'rganish orqali odamlar muloqotning nuanslarini, jumladan, og'zaki bo'lmagan signallarni, idiomatik iboralarni va ijtimoiy normalarni chuqurroq tushunishadi. Ushbu immersiv tajriba odamlarga dunyoni boshqa madaniy ob'ektiv orqali ko'rish, boshqalarning tajribasi va istiqbollarga nisbatan sezgirlikni oshirish orqali hamdardlikni rivojlantiradi.

2.2. Xilma-xillikni hurmat qilish:

Tilni bilish inson ifodalarining boyligi va murakkabligini ta'kidlab, xilma-xillikka hurmatni tarbiyalaydi. Turli xil tillarda so'zlashuvchilar bilan muloqot qilganda, ular bizning global hamjamiyatimizga xos bo'lgan til tuzilmalari, dialektlari va urg'ularining xilma-xilligini qadrlashadi. Til xilma-xilligiga ta'sir qilish madaniy farqlarga hurmat va inklyuzivlik ruhini tarbiyalaydi, inson tillari gobelenlari orasida birlik tuyg'usini rivojlantiradi.

2.3. Madaniy xabardorlik va moslashuvchanlik:

Chet tillarni bilish odamlarni madaniyatlararo o'zaro munosabatlarni noziklik va sezgirlik bilan boshqarish uchun zarur bo'lgan madaniy xabardorlik va moslashuvchanlik bilan jihozlaydi. Tildan foydalanishni shakllantiradigan madaniy kontekstlarni tushunish orqali odamlar turli xil auditoriyalar bilan samarali muloqot qilish uchun o'zlarining muloqot uslublarini moslashtirishlari mumkin. Ushbu madaniy epchillik, ayniqsa, xalqaro hamkasblar va mijozlar bilan hamkorlik qilish madaniy me'yorlar va amaliyotlarni chuqur tushunishni talab qiladigan globallashtirish ish joyida juda qadrlidir.

2.4. Madaniyatlararo muloqot qobiliyatlari:

Tilni bilish to'siqlarni yo'q qilish va madaniy tafovutlar orasida haqiqiy aloqalarni rivojlantirish orqali madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini oshiradi. Samarali muloqot nafaqat lingvistik ravonlik, balki madaniy kompetentsiya hamdir, bu turli madaniyatlarda muloqot uslublarini asoslab beruvchi yashirin me'yorlar va qadriyatlarni tushunishni talab qiladi. Til o'rganish orqali madaniyatlararo muloqot ko'nikmalarini oshirib, odamlar tushunish ko'priklarini qurishlari, nizolarni hal qilishlari va turli kelib chiqishi bo'lgan shaxslar bilan mazmunli munosabatlar o'rnatishlari mumkin.

3. Kognitiv rivojlanishni rag'batlantirish.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, chet tilini o'rganish til bilimidan tashqari kognitiv afzalliklarga ega. Yangi tilni o'zlashtirish jarayoni miya faoliyatini rag'batlantiradi, xotirani saqlashni kuchaytiradi va muammolarni hal qilish ko'nikmalarini yaxshilaydi. Ikki tilli shaxslar yuqori darajadagi ijodkorlik, ko'p vazifani bajarish qobiliyati va kognitiv moslashuvchanlikni namoyon etishi ko'rsatilgan, bu atributlar bugungi dinamik ish muhitida talab qilinadi. Til o'rganish bilan shug'ullanib, mutaxassislar o'zlarining bilim qobiliyatlarini charxlashlari va zamonaviy ish joyining murakkabligiga yanada samarali moslashishlari mumkin.

Xulosa:

Xorijiy tillar globallashtirish dunyoda mutaxassislarning malaka va imkoniyatlarini shakllantirishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Chet tilidagi ta'limni professional o'quv muhiti tarkibiga integratsiyalashgan holda, ta'lim muassasalari talabalarni global bozorning murakkabliklarida harakat qilish uchun zarur bo'lgan lingvistik, madaniy va kognitiv ko'nikmalar bilan jihozlashlari mumkin. Biz misli ko'rilmagan o'zaro bog'liqlik va o'zaro bog'liqlik bilan ajralib turadigan davrga qadam qo'yar ekanmiz, chet tillarini bilish professional muvaffaqiyatning asosi bo'lib qolaveradi, bu esa shaxslarga chegaralardan oshib o'tish, madaniyatlarni bog'lash va turli kasbiy kontekstlarda ustunlik qilish imkonini beradi. Xulosa qilib aytganda, chet tillarini o'rganish madaniyatlararo tushunish, empatiya va hurmatni rivojlantirish uchun tilshunoslik mahoratidan tashqariga chiqadigan transformativ sayohatdir. Dunyomizni boyitgan tillar va madaniyatlarning xilma-xilligini qamrab olgan holda, shaxslar hamkorlik va muloqot geografik chegaralardan oshib ketadigan globallashtirish jamiyatda rivojlanish uchun zarur bo'lgan madaniy chaqqonlik va sezgirlikni rivojlantirishlari mumkin. Til ob'ekti orqali biz tafovutlarni bartaraf etishimiz, xilma-xillikni nishonlashimiz va o'zaro bog'liq va uyg'un dunyoni rivojlantirishimiz mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Jalolov J. Chet tili o'qitish metodikasi. – Toshkent., 2012: – 48-bet.
2. Johnson, K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly., – London., 2006: – 235- bet.
3. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London., 2001: – 64- bet.
4. Низаева Л. Ф. Коммуникативная компетенция : сущность и компонентный состав // Молодой ученый. – 2016. – № 28. – С. 933–935.
5. Психологическое консультирование : теория и практика : учеб. пособие для студентов вузов / Н. Д. Линде. – М. : Аспект Пресс, 2010. – С. 20